

Pedagoški specifikum SOS - Dječjeg sela Lekenik

Šandor, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:340626>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-12-05**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

IVANA ŠANDOR

ZAVRŠNI RAD

**PEDAGOŠKI SPECIFIKUM SOS –
DJEČJEG SELA LEKENIK**

Petrinja, prosinac 2016.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Petrinja

PREDMET: Problemi u ponašanju djece

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupika: Ivana Šandor

**TEMA ZAVRŠNOG RADA: PEDAGOŠKI SPECIFIKUM SOS –
DJEČJEG SELA LEKENIK**

MENTOR: izv.prof.dr.sc. Siniša Opić

Petrinja, prosinac 2016.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
SUMMARY	5
1. UVOD	6
2. DIJETE I OBITELJ.....	8
2.1. Emocionalni temelji sigurnosti	9
2.2. Djetetova slika o sebi	10
3. POVIJEST SOS DJEČJEG SELA	11
4. SOS - DJEČJE SELO	13
4.1. Smještaj SOS – Dječjeg sela Lekenik.....	14
4.2. Svaka obitelj kao dio zajednice.....	15
4.3. Svrha SOS – Dječjeg sela	16
4.4. Načela SOS – Dječjeg sela.....	17
4.5. SOS – Zajednica mladih.....	18
4.6. Program polusamostalnog života	19
5. OBITELJSKI MODEL ZBRINJAVANJA DJECE.....	20
5.1. SOS – majka.....	21
5.1.1. Ključna zaduženja SOS – majke	22
5.2. SOS – teta.....	23
5.2.1. Ključna zaduženja SOS – tete.....	23
5.3. Pomoćno osoblje/ stručni djelatnici	24
5.4. Direktor sela	24
5.5. Izvršni direktor i predsjedništvo	24
6. PROCES SMJEŠTAJA DJECE U SOS – DJEČJE SELO	25
6.1. Smjernice za prijem djece	25
7. SOS – DRUŠTVENI CENTAR HERMANN GMEINER U SOS – DJEČJEM SELU LEKENIK	28
7.1. Aktivnosti i radionice Društvenog centra	29
7.2. Povremene/periodične aktivnosti	29
7.3. Manifestacije	30
8. ZAKLJUČAK	31
Kratka biografska bilješka.....	33

SAŽETAK

SOS – Dječje selo je institucija za smještaj djece kojima je potreban trajan obiteljski dom, koji nemaju roditelje ili su napuštena te nemaju rodbine koja bi se o njima mogla dugoročno skrbiti i djeca koja su iz nekih razloga pravno oduzeta svojim biološkim roditeljima.

Djeca su smještena u kućama te svaka kuća ima svoju SOS – majku koja brine o njima, stvara skladan topao dom kakav zaslužuje svako dijete. Djeca se uče samostalnosti, životnim vrijednostima, uspostavljanju i njegovanju obiteljskih, ali i izvanobiteljskih veza. Omogućuje im se potrebno obrazovanje te ih se potiče na različite aktivnosti sa svrhom razvijanja u kognitivnom, psihičkom, socijalnom smislu. Sa svojom SOS – braćom i sestrama stvaraju obiteljsko ozračje te provode vrijeme kao i svako drugo dijete sa svojom obitelji.

Djecu se trudi socijalizirati i izvan Sela te se uspostavljaju kontakti s lokalnim sumještanima, odlaze na razna okupljanja, svečanosti. Na taj način djecu se uči socijalizirati, komunicirati i privikavati na život izvan SOS- zajednice.

Djelatnici SOS – Dječjeg sela sav svoj napor ulažu za dobrobit djece i stvaranje atmosfere za zdravo odrastanje i razvoj svakog pojedinog djeteta. Na djecu se gleda i prema njima se ponaša sa poštovanjem, razumijevanjem i prije svega pružanjem neizmjerne ljubavi te im se usađuju vrijednosti za cijeli život. Djeca iz SOS – Dječjeg sela stvaraju neraskidive dugotrajne veze sa svojom SOS – majkom i obitelji kao i sa ostalim djelatnicima.

Tijekom života u Selu, svako dijete je zbrinuto u svoju SOS – obitelj koja mu odgovara prema njegovim potrebama, što se utvrđuje odmah po primitku djeteta, zajedno sa nadležnim tijelima i komisijom Sela.

Ključne riječi: *SOS – Dječje selo, dom, SOS – obitelj, poštovanje, dobrobit djece*

SUMMARY

SOS - Children's Village is an institution for placement of children in need of permanent family home, who do not have parents or have been abandoned and have no relatives who would be on them could have long-term care and children who for some reason legally deprived of their biological parents.

The children were placed in houses and each house has its own SOS - a mother who takes care of them, creating a harmonious loving home it deserves every child. Children learn independence, life values, establishing and nurturing family, and out-of-family relationships. Allows them the necessary education and stimulate the different activities with the purpose of developing the cognitive, psychological, social sense. With its SOS - brothers and sisters create a family atmosphere and spend time just like any other child with his family.

Children are trying to socialize outside the villages and establish contacts with local townspeople, going at various gatherings, celebrations. In this way, children can learn how to socialize, communicate and get used to life outside the SOS community.

The employees of SOS - Children's Villages all his labor invested for the benefit of children and creating an atmosphere for healthy growth and development of each individual child. They are looking at children and behave toward them with respect, understanding and above all by providing boundless love and they instill values for life. Children from SOS - Children's Village create unbreakable long-term relationships with its SOS - mother and family as well as with other employees.

While living in the village, every child is cared for in their SOS - a family that responds to their needs, as determined immediately upon receipt of a child, together with the competent authorities and the Village Commission.

1. UVOD

Obitelj je zajednica koja nas uči temeljnim vrijednostima, priprema za budućnost i snalaženje u svijetu, kao i postizanju različitih kompetencija koje su potrebne za isto. Svakom djetetu obitelj bi trebala biti podrška od najranijeg djetinjstva, izvor ljubavi, snage, podrške i hrabrosti.

Odlučujući se na ulogu roditelja, moramo biti svjesni kako dijete ima svoje potrebe i da te potrebe moramo zadovoljiti, kako bi dijete raslo i razvijalo se sukladno svom razvojnom razdoblju. Postati roditelj je lako, ali odigrati ulogu roditelja nije toliko bezazleno i lagano. Posebice u današnje vrijeme i u današnjem okruženju kada svi žurimo, trudimo se biti uspješni na poslovnom i društvenom planu, mnogi roditelji svoju ulogu roditeljstva stavljaju u drugi plan. Tada je dijete zakinuto u mnogim aspektima i na mnogim područjima.

U današnje vrijeme djeca su još uvijek nedovoljno zaštićena. Iako postoje razne deklaracije i prava djece, još uvijek se susrećemo sa zanemarivanjem i zlostavljanjem na psihičkoj ili fizičkoj razini, na život djece u neadekvatnim uvjetima za njihovo odrastanje i pravilan razvoj. Iako postoje obitelji koje zbog financijskih ili zdravstvenih razloga hoće, ali ne mogu pružiti dosljedan život, postoje i one obitelji koje jednostavno ne žele ili ne znaju brinuti o djeci. Nevažno o razlozima nezbrinjavanja djece, u slučajeve se uključuju službe koje se zakonski pobrinu da djeca odrastaju i razvijaju se na pravilan način i u pravilnom okruženju.

„Zaštita djece može uključivati smještaj kod hranitelja, posvojenje ili, po potrebi, smještaj u odgovarajuće ustanove za skrb o djeci. Pri donošenju rješenja, osobita pozornost mora se posvetiti osiguranju kontinuiteta u djetetovu odgoju, kao i njegovom etničkom, vjerskom, kulturnom ili jezičnom podrijetlu.“ (Konvencija o pravima djeteta, članak 20)

Postoje različite institucije za udomljavanje i brigu o djeci, a jedan od njih je SOS – Dječje selo koje je osnovano po principu obiteljskog modela zbrinjavanja djece.

Ukoliko komisija SOS – Dječjeg sela i ostala pravna tijela smatraju kako je boravak djeteta u istom pogodan za njega, njegovo trenutno stanje i razvojno razdoblje, tada se čini sve kako bi ono dobilo i kako bi mu se osiguralo boravak u obitelji. Prije svega, treba obratiti pozornost na njegove potrebe te na taj način odlučiti kojoj će se

SOS – obitelji pridružiti. Svako dijete treba dobiti potrebnu skrb, imajući na umu njegovo stanje i prošlost, te se ponašati prema njemu u skladu sa pravima djece.

Djeca ne smiju trpjeti diskriminaciju, „bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeroispovijest, političke ili druge stavove, nacionalno, etničko ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, teškoće u razvoju, obiteljsko podrijetlo ili druge okolnosti djeteta, njegovih roditelja ili zakonskih skrbnika.“ (Konvencija o pravima djeteta)

Prilikom zbrinjavanja djece i tijekom skrbi o njima, sve odluke trebaju se donijeti imajući na umu njihovu dobrobit. Osoba koja skrbi o njima treba im pružiti pravo glasa, mišljenja te iznošenja svojih stavova i ne smije ih ni na koji način dovesti u situaciju omalovažavanja.

Sva djeca na svijetu trebaju osjetiti obiteljsku ljubav i biti zbrinuta na način koji je najprimjereniji za njih. Svako dijete je individualac za sebe i prema tome saznanju se trebamo prema njima odnositi.

2. DIJETE I OBITELJ

„Mnogi od nas zamišljaju kako bi trebala izgledati naša buduća obitelj, no te ćemo zamisli moći ostvariti jedino ako smo ih sposobni prilagoditi činjenici da obitelj čine živi ljudi.“ (Juul, 2008,15) Obitelj bi trebala biti zajednica koja dijete štiti od svih nedaća i opasnosti vanjskoga svijeta, koja oblikuje djetetovu osobnost te potiče njihov emocionalni i socijalni razvoj. Također, u takvoj zajednici je bitno međusobno se poštovati bez obzira na dob, spol ili neke druge kriterije.

U današnje vrijeme, vrijeme naglih društvenih promjena, većinom su djeca ta koja ispaštaju, te se osjećaju sve nesigurnije unutar obitelji i zajednice. „Njegovo je unutarnje stanje pod velikim utjecajem odnosa s roditeljima, braćom i sestrama te drugima. Teško je, ako ne i nemoguće, da se dijete osjeća sigurno u obitelji koja mu ne pruža potrebnu mu brižnu podršku i suosjećanje.“ (Greenspan, 2003,13) Dakle, vrlo je bitno da od malih nogu roditelji ostvare zdravi odnos sa djetetom i da se takvi odnosi njeguju sa svim članovima obitelji, ne samo sa roditeljima. Tada dijete uviđa da živi u zajednici sa ljudima na koje se može osloniti i njegova sigurnost se podiže na višu razinu, a time i samopouzdanje jača i raste. Takvo dijete izraste u kompetentnu osobu u mnogim područjima.

Ukoliko je dijete uspješno u svojim aktivnostima, obavljanju školskih dužnosti, učenju ili na društvenom području, ne mora značiti da je sigurno. Može se dogoditi da je negdje duboko u sebi nesigurno ili nesretno, što opet dolazi iz obiteljskog okruženja. Svakako, najbitnije je sa djetetom razgovarati i dokazati mu da se može pouzdati u nas (kao roditelja ili neku drugu blisku osobu) te da ćemo biti tu za njega ako bilo što zatreba.

Još jedna osobina koja je vrlo slična sigurnosti jest otpornost. Mnogi pod tom rječju smatraju „da je otpornost sposobnost žilavosti u suočenju sa stresom, imati debelu kožu, biti u stanju izmaknuti.“ (Greenspan, 2003,18) Ta tvrdnja nije potpuno netočna. Naravno da bi svi mi htjeli posjedovati ovu osobinu kod npr. nekih vrlo stresnih situacija i izbjeći je bez puno napora i truda uloženog u taj proces. Također, primjerice dijete koje je u djetinjstvu proživjelo mnogo ružnih i stresnih događaja, a ipak u obrazovanju ostvaruje dobre rezultate i ne posustaje, može se reći da posjeduje spomenutu osobinu, ali prava otpornost znači puno više.

„Stoga otpornost možemo razmatrati na isti način kao i osjećaj sigurnosti, kao rezultat djetetovih odnosa sa skrbnicima s obzirom na o koliko kvalitetno mogu zadovoljiti njegov jedinstveni razvojni profil.“ (Greenspan, 2003,21)

Stoga, također i djeca koja rastu izvan biološke obitelji trebaju imati jednu osobu koja će biti snaga u njegovim teškim trenucima i pružiti mu potporu kada mu je najviše potrebna. Tada će ono znati da se ima kome obratiti, tražiti savjet, jednostavno biti svjesno da ima nekog svog, i to će mu biti veliki razlog za izgrađivanje samopouzdanja, kao i osobine otpornosti. Nijedno dijete ne može rasti i razvijati se na emocionalno zdravi način bez njegujućih odnosa i u rizičnim obiteljima. Jer, poznato je da se dijete ponaša i stječe osobine gledajući svoje roditelje ili skrbnike.

2.1. Emocionalni temelji sigurnosti

Potrebni emocionalni temelji sigurnosti kod djece se grade još u ranom djetinjstvu. Ako oni iz nekog razloga ne postoje, djeca će se susretati sa različitim oblicima nesigurnosti, manjkom samopouzdanja. A opet, kada su oni čvrsto ugrađeni to znači da se izgrađuju osnove za budući emocionalni razvoj i osjećaj unutarnje sigurnosti.

„Znanstvenici u području istraživanja privrženosti smatraju da odnos između djeteta i majke, odnosno primarnog skrbnika, započinje ubrzo nakon rođenja trajnom emocionalnom vezom koja djetetu omogućuje sigurnost i zadovoljstvo.“ (Brajša – Žganec, 2003, 29) Dakle, odnosi s roditeljima ili skrbnicima od najranije dobi su bitni, možda i najbitiji jer se oni reflektiraju na kvalitetu odnosa i osjećaje u odrasloj dobi. U takvom okruženju dijete ima priliku da se ostvari kao kompetentno biće, sposobno reagirati u različitim situacijama i postati emocionalno zdrava osoba.

Govoreći o emocijama, one su jedan od najvažnijih činitelja koji utječu na funkcioniranje pojedinca u različitim situacijama. Svako od nas na različite podražaje iz okoline reagira emocionalno. „Djeca se uče služiti emocionalnim idejama kroz svakodnevna iskustva. Spontana im komunikacija pruža praksu u upotrebljavanju i slušanju riječi koje su povezane s njihovim motivacijama i osjećajima.“ (Greenspan, 2003, 55) Djeca kada čuju druge osobe iz svog okruženja kako reagiraju na određene situacije te kojim riječima se služe, na isti način i oni reagiraju te se njihovo ponašanje i reagiranje temelji na svemu naučenome u djetinjstvu. Stoga, svojoj djeci trebamo ili moramo biti najbolji model ponašanja, trebamo ih naučiti kako se

odnositi u određenim situacijama i na koji način uopće reagirati. Djeca koja su imala ili imaju teško djetinjstvo stvaraju u sebi osjećaj nesigurnosti, pa čak i nepoštovanja prema samome sebi.

Teško se znaju nositi u konfliktnim situacijama ili općenito u socijalnim interakcijama, pa se tako u nekim situacijama može pojaviti agresivno ponašanje. „Takvom djetetu je potrebno mnogo tople komunikacije kako bi počelo bolje reagirati na naznake drugih ljudi i okoline“ (Greenspan, 2003, 59). Roditelji ili skrbnici trebaju prepoznati djetetove emocionalne potrebe, i sukladno tome odlučiti kako mu najbolje pomoći. Ono što je svakom djetetu uvijek potrebno i uvijek od pomoći je samo saznanje da ima nekoga kraj sebe, bez obzira da li je to netko iz biloške obitelji ili netko od skrbnika. Pažnja je ono što svako dijete traži, pogotovo u emocionalno kriznim situacijama.

2.2. Djetetova slika o sebi

„Od rođenja dijete gradi sliku o sebi, a u tome veliku ulogu ima okolina. Na temelju ponašanja drugih prema njemu i vlastitim aktivnostima ono dobiva odgovore na pitanja: „Tko sam?“ i „Što mogu?“ (Malek, Stričević, 1991, 31). Od velike je važnosti djetetu pružiti mogućnost da se ono doživi sposobnim, vrijednim bićem te ga ne sputavati u njegovim aktivnostima. Ako to ipak učinimo, dijete ćemo obeshrabriti i ono će se osjećati nedovoljno sposobnim za rješavanje problema, iznošenje vlastitog mišljenja ili donošenje odluka.

„Djeca koja imaju pozitivnu sliku o vlastitoj vrijednosti najčešće će biti zadovoljna, sretna i prijateljski raspoložena prema drugima. Oni koji već u djetinjstvu misle loše o sebi, sebe ne poštuju, osjećaju da ih drugi ne poštuju, nesigurni su i kao djeca i kasnije kao odrasle osobe“ (Malek, Stričević, 1991, 31). Takvo dijete se duboko u sebi bori sa svojim osjećajima. Doživljava sebe kao osobu koja nije spremna suočiti se s problemima i doživjeti neki uspjeh. S tim osjećajem raste i izrasta u nesigurnu osobu, bez samopouzdanja i samosvijesti. „Našu samosvijest potiču dvije stvari: kad nas najvažniji ljudi u našem životu „vide“ i priznaju zbog toga tko smo i kad osjećamo da smo drugim ljudima vrijedni zbog toga tko smo.“ (Juul, 2006, 94) Okolina koja nas razumije, ohrabruje i prihvaća je najzdravija okolina za stvaranje pozitivne slike o sebi. Tada dijete postaje svjesno svojih kvaliteta i mogućnosti i osjeća se dobro u vlastitom tijelu.

3. POVIJEST SOS DJEČJEG SELA

Slika1– Povijest dječjeg sela_ <http://www.sos-kinderdoerfer.de/informationen/menschen/hermann-gmeiner/bildergalerie>

Prvo SOS Dječje selo nastalo je 1949. godine, u austrijskom gradiću Imstu, a osnivač je Hermann Gmeiner. Hermann Gmeiner rođen je 23. lipnja 1919. godine u četvrti Vorarlberg, Austrija. Živio je u mnogobrojnoj radničkoj obitelji, kao peto od ukupno devetoro djece. Majka mu je umrla dok je još bio dječak, stoga je sve obaveze vezano za domaćinstvo, ali i odgoj ostale braće, preuzela sestra Elsa.

Herman Gmeiner bio je nadaren i talentiran dječak, osvojio je stipendiju za školovanje u gimnaziji. Najviše od svega su ga zanimala matematika i medicina, no odluka je na koncu bila medicina, odnosno želio je postati pedijatar.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata (u kojem je i sam proživio i vidio strahote), kao socijalni radnik, bio je suočen sa izolacijom i patnjom mnogo siročadi koja su ostala bez svojih domova i roditelja. Smatrao je kako taj problem neće biti riješen sve dok djeca do svog osamostaljenja neće imati svoj dom i potrebnu brigu i skrb te je svoju ideju o SOS Dječjem selu proveo u djelo.

Kako je navedeno na početku poglavlja, prvo SOS Dječje selo osnovano je 1949. godine. Herman Gmeiner uspio je u svome naumu, ostavio je svoju medicinsku diplomu i u potpunosti se posvetio svom naumu da zbrine što je više moguće djece i pruža im djetinjstvo kakvo svako dijete zaslužuje.

Udrugu je osnovao sa samo nekoliko šilinga u džepu, tražeći donatore i dobre ljude da pomognu koliko tko može.

U prvih deset godina, od osnutka same udruge, uspio je sagraditi deset sela. Kasnije se iz Austrije njegov koncept proširio na mnoge druge države u Europi (Francuska, Njemačka).

Herman Gmeiner vodio se konceptom skrbi obiteljskog tipa sa četiri stupa, a to su: majka, kuća, braća i sestre i selo. Godine 1963., sa svojom kampanjom zvanom „Zrno riže“, uspio je sakupiti dovoljno donacija i osnovati prvo SOS Dječje selo izvan Europe, točnije u mjestu Daegu, Južna Koreja. Nakon toga se ideja SOS Dječjih sela počela širiti u afričkim i američkim državama.

Do 1985. rezultati njegova rada brojili su ukupno 233 SOS Dječjih sela u 85 država diljem svijeta. Kao znak priznanja za svoja djela, za zbrinjavanje i pružanje doma siročadi i napuštenoj djeci, dobio je mnoge nagrade, no on se uvijek zahvaljivao milijunima ljudi koji su svojim donacijama omogućili isto i bez čijih donacija cijela udruga nebi postojala i opstala.

Herman Gmeiner umro je 1986. godine u Innsbrucku te je pokopan u SOS Dječjem selu u Imstu.

Prilagođavajući se različitim kulturama i tradicijama, ideja SOS Dječjeg sela prihvaćena je diljem svijeta, točnije u 134 zemalja, a do danas je osnovano ukupno 533 SOS Dječjih sela i 2310 popratnih SOS projekata.

U SOS projekte se uključuju:

- SOS dječji vrtići
- SOS projekti za mlade
- SOS društveni centri
- SOS škole
- SOS obrazovni centri
- SOS bolnice
- SOS projekti za hitne intervencije.

Udruga SOS Dječje selo Hrvatska osnovana je 25. veljače 1992. godine i djeluje kao ravnopravni član SOS Kinderdorfa Internationala, koja je najveća svjetska nevladina organizacija sa ciljem zbrinjavanja djece i mladeži, čije je sjedište u Innsbrucku u Austriji.

4. SOS - DJEČJE SELO

Svako dijete treba obitelj, topao dom i prije svega zajednicu koja ga voli, uči različitim vrijednostima, daje snagu i podršku u odrastanju. Upravo to je zadatak SOS – Dječjih sela; brinuti o djeci koja su zakinuta za roditeljskom ljubavlju, za domom, bez obzira na njihovu rasnu, vjersku te nacionalnu pripadnost. Cilj je da svako dijete dobije svoj dom, sigurnost i ljubav i ima sretno i mirno djetinjstvo kako bi moglo napredovati u psihičkom, moralnom i duhovnom kontekstu.

SOS – Dječja sela djeluju kao neovisna nevladina organizacija za društveni razvoj, u državama i zajednicama u kojima njihov rad može pridonijeti općem razvoju. Sva Dječja sela djeluju u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta.

Organizacija SOS – Dječjeg sela bazirana je na jačanju značenja obitelji i zajednice sa jedinim ciljem: da se napuštenoj, zapostavljenoj, zanemarivanoj djeci ostvari pravo na djetinjstvo i zdrav razvoj u zdravom obiteljskom okruženju.

Za djecu u SOS – Dječjim selima svakodnevno se brine nekolicina ljudi, koji u taj posao unose svu svoju snagu i energiju, dajući im bezuvjetnu ljubav i požrtvornost. Bez obzira na svu pažnju i dobivenu ljubav, djecu se uči različitim kompetencijama kako bi se kasnije mogla i znala snalaziti u svijetu. Nipošto ih se ne gleda niti tretira kao objekte milostinje, već ih se odmalena uči suočavanju sa teškoćama i realnostima života, s najboljom namjerom.

4.1. Smještaj SOS – Dječjeg sela Lekenik

Slika 2 – Smještaj SOS sela Lekenik _ <http://www.poslovni-savjetnik.com/aktualno/misli-zeleno-za-sos-djecije-selo-lekenik>

Prvo hrvatsko SOS – Dječje selo smješteno je na pola puta između Zagreba i Siska, uz rijeku Savu na istoku i podno Vukomeričkih gorica na zapadu, u selu Lekenik. Kod odabira lokacije pogodovalo je slikovito područje, okruženo zelenilom i svježim zrakom te dovoljno veliki prostor za izgradnju kuća.

Pogodan smještaj, ljubaznost lokalnog stanovništva i njihovo prihvaćanje suživota sa stotinjak djece bili su presudni faktori za odabir ove lokacije.

Temeljni kamen za izgradnju prvog SOS – Dječjeg sela Lekenik položen je 10. rujna 1992. godine. U rekordnom vremenu, za samo četiri mjeseca izgrađeno je 15 obiteljskih kuća za smještaj djece, zajedno sa pratećim objektima i dječjim igralištem.

Izgradnju, opremanje i uređenje toga projekta SOS Kindedorf Internacionala financirala je zaklada Hermann – Gmeiner – Fonds Deutschland iz Münchena, zahvaljujući sredstvima koja su donirali brojni donatori i prijatelji SOS – Dječjih sela. Najvećim donatorima ispisana su imena na mramornim pločama na pročeljima kuća. Svih 15 kuća ima istu adresu, a razlikuju se po imenima cvijeća koja su

zasadena ispred kuća: Mak, Različak, Tratinčica, Mimoza, Lopoč, Maćuhica, Neven, Ljubičica, Suncokret, Iris, Ruža, Potočnica, Đurđica, Ciklama i Tulipan.

Prvi mali stanovnici i njihove SOS mame došli su u Lekenik početkom 1993. godine. Nakon nekog vremena, kad se život u SOS – Dječjem selu Lekenik malo uhodao i kada se broj djece povećao, organizirano je svečano otvorenje SOS – Dječjeg sela Lekenik, 8. listopada 1993. godine. Taj dan je izabran Danom SOS – Dječjeg sela Lekenik, koji se tradicijski svečano obilježava svake godine.

Danas, u SOS – Dječjem selu Lekenik, brigu o djeci vodi 15 SOS mama u čemu im pomažu SOS – tete, direktor sela, pedagoški pomoćnik, pedagog i dva seoska majstora.

4.2. Svaka obitelj kao dio zajednice

Po mjestu na kojem se nalazi, dizajnu i mnogim drugim aspektima SOS – Dječje selo integralni je dio zajednice. Osim činjenice da se svako Selo gradi u već postojećoj zajednici i što je koncept izgradnje kuća zamišljen tako da se uklapa u sredinu, svakodnevni život djece koja žive u SOS kućama planiran je tako da je povezan sa životom šire zajednice.

„...SOS – Dječje selo u svakom se pogledu mora uklopiti u svoju okolinu. Mora što je moguće više izbjegavati bilo kakvu naznaku abnormalne situacije, čak i ako to uzrokuje neke nedostatke. Što su normalnije okolnosti u kojima dijete odrasta, to je njegov razvoj bolji. Zanimareno dijete ima jednu veliku želju: da bude kao sva ostala djeca.“ (Hermann Gmeiner)

Djecu smještenu u SOS – Dječjem selu nastoji se obraniti od bilo kakvog oblika izrugivanja, ismijavanja ili zadirkivanja. To bi uvelike naštetilo djetetovom samopouzdanju i kvalitetu življenja u zajednici.

Djeca pohađaju školu sa ostalom djecom iz lokalne zajednice, idu u crkvu, odlaze liječniku i posjećuju ostale institucije i javne službe u skladu s trenutnim potrebama. Također, imaju priliku sudjelovati u lokalnim organiziranim svečanostima te ostalim zbivanjima. Prihvatanjem i sudjelovanjem u raznim događanjima djeca izgrađuju odnose, stavove, ulaze u konverzacije sa sumještanima i razvijaju kritičko

razmišljanje postajući socijalno kompetentne osobe koje imaju sposobnost uključivanja i održavanja uzajamnih veza sa sumještanima. Djeca iz lokalne zajednice rado se ugošćuju u Selu te na taj način djeca iz SOS – Dječjeg sela stvaraju i njeguju prijateljstva i odnose.

Djeca žive odvojena po kućama, a uvijek se gleda da biološka braća i sestre budu u istoj kući, ukoliko to nije moguće, trude se da ih se smjesti barem u kuću pored. Djeci se daje osjećaj pripadnosti i sigurnosti. Tijekom odrastanja uče se odgovornosti, skromnosti, obavljaju određene zadatke, dijele radost, sreću i tugu te stvaraju uspomene i na taj način se pripremaju za život kao aktivan, dosljedan i kompetentan član zajednice.

4.3. Svrha SOS – Dječjeg sela

„Mi osnivamo obitelji za djecu kojoj su one potrebne i pomažemo im da oblikuju vlastitu budućnost. Pružamo djeci mogućnost da izgrade trajne odnose u obitelji, dajemo im mogućnost da žive u skladu s vlastitom kulturom i vjeroispoviješću i pomažemo im da prepoznaju i izraze svoje individualne sposobnosti, interese i talente. Omogućujemo da djeca steknu naobrazbu i obuku koja im je potrebna da postanu uspješni, korisni članovi društva.“

(Priručnik SOS – Dječjeg sela, 2003)

Govoreći o obitelji, možemo reći da je ona stup društva. Unutar nje svako dijete stvara osjećaj pripadnosti, osjećaj kako je ono nekome bitno i kako netko mari za njega i njegove osjećaje i potrebe.

Kao što je navedeno na početku poglavlja, i što stoji u Priručniku SOS – Dječjeg Sela, svakom djetetu se pruža mogućnost obrazovanja i poticanja individualnih interesa kako bi kasnije na temelju vlastitih interesa oblikovali vlastitu budućnost i izrasli u samostalne osobe.

SOS – Dječje selo uči djecu vrijednostima, dijeljenju odgovornosti te se stvaraju odnosi za cijeli život, što djeci daje čvrstu podlogu prema kojoj mogu izgraditi vlastiti život. Djecu se uči povjerenju u druge ali također i u sebe, izgrađuje se samopouzdanje, samosvijest kako bi djeca mogla prepoznati i ostvariti svoj potencijal. Pruža im se podrška i sluša ih se kao aktivnog člana zajednice i njihov glas se prihvaća kao važan i ravnopravan sa ostalima, sudjeluju u odlukama koje se

odnose na njihov život te ih se na taj način usmjerava da sami odlučuju i brinu o svom razvoju. Svako dijete odrasta dostojanstveno, uz poštovanje, brigu i ljubav zajednice.

4.4 Načela SOS – Dječjeg sela

Dugoročna skrb obiteljskog tipa u SOS – Dječjem selu izrasta iz četiri načela:

- **Majka:** Svako dijete ima brižnog roditelja
SOS – majka razvija blizak odnos sa svakim djetetom koje joj je povjereno na brigu i pruža mu potrebnu sigurnost, ljubav i stabilnost. Stručno je osposobljena za rad s djecom, živi s njima, upravlja njihovim razvojem i samostalno vodi kućantvo. SOS – majka prihvaća i poštuje obiteljsko podrijetlo, kulturne korijene i vjeru svakog pojedinog djeteta.
- **Braća i sestre:** Obiteljske veze razvijaju se na prirodan način
Djevojčice i dječaci različite dobi žive zajedno kao sestre i braća, a biološki braća i sestre uvijek se smještaju u istu SOS – obitelj. Djeca i njihova SOS – majka izgrađuju emocionalne veze koje traju cijeli život.
- **Kuća:** Svaka obitelj stvara vlastiti dom
Kuća je dom SOS – obitelji i odlikuje jedinstvenom atmosferom, ritmom i rutinom. Djeca pod istim krovom uživaju u istinskom osjećaju sigurnosti i pripadanja. Djeca odrastaju i uče zajedno, dijeleći odgovornosti, radosti i tuge svakodnevnog života.
- **Selo:** SOS obitelj dio je zajednice
SOS – obitelji žive zajedno u brižnom seoskom okruženju, gdje djeca uživaju u sretnom djetinjstvu. Obitelji razmjenjuju iskustva i međusobno pomažu. Integrirane su i u lokalnu zajednicu, kojoj na različite načine aktivno doprinose. Svako dijete se kroz obitelj, Selo i širu zajednicu uči aktivnom sudjelovanju u društvu.

4.5. SOS – Zajednica mladih

SOS – Dječjem selu Lekenik organizacijski pripadaju dvije zajednice mladih, u Zagrebu i Velikoj Gorici.

Nakon završetka osnovne škole i boravka u SOS – Dječjem selu, za djecu počinje priprema za osamostaljivanjem i suočavanjem sa životnim odgovornostima, prilikom odlaska u srednju školu. Tada odlaze u SOS – Zajednicu mladih, ali samo ako se utvrdi da je dijete spremno, odnosno dovoljno zrelo za odvajanje od SOS – obitelji i sposobno za život u novoj okolini i sa novim ljudima gdje će morati dijeliti određene odgovornosti.

U SOS – Zajednici mladih svaka osoba ima svog matičnog odgajatelja koji ih prati tijekom njihovog boravka u Zajednici te se o njima brinu mnogi stručnjaci iz različitih područja humanističkih znanosti. Zajednica prima oko četrdesetak mladih koji zajedno sudjeluju u kućanskim poslovima, vode brigu o vrtu te se uče kuhati kako bi bili što spremniji i pripremniji za samostalan život nakon školovanja. Organizirano je vrijeme za učenje ali isto tako za međusobno druženje, komunikaciju i rješavanje postojećih problema (ukoliko ih ima). Svako dijete ima pravo na svoje mišljenje i izražavanje svojih stavova koji se poštuju i uzimaju u obzir prilikom donošenja odluka koje se tiču djece i njihovog života u Zajednici.

Zajednica potiče mlade na druženje i sa drugim vršnjacima izvan nje, pa tako ima organizirano vrijeme za kino, kazalište, disco,šetnje itd., te ih uključuje i u organizirane oblike provođenja slobodnog vremena kao što su nogomet, taekwondo, teretana, dramska škola, ples, volontiranje u drugim humanitarnim organizacijama i sl. U Zajednici se, također, organiziraju radionice za rad u grupama sa programima različitih sadržaja: zdrava prehrana, mladi i spolnost, prevencija ovisnosti, gosti večeri i sl.

Mladi u Zajednici borave najčešće četiri godine. U tom vremenskom razdoblju potiče ih se na rad, učenje, prihvaćanje obaveza i odgovornosti. Svaka Zajednica ima pravila i kućni red koji se mora poštovati. Također, aktivnosti, odnosno poslovi vezani za održavanje kućanstva i okućnice su organizirani, te svako dijete u određenom danu ima svoj zadatak.

4.6. Program polusamostalnog života

Program polusamostalnog života počinje nakon završetka srednje škole. Svaka mlada osoba ima pravo na pomoć u pronalaženju posla te boravak u iznajmljenim stanovima ili sobama, a cilj je daljnje osamostaljivanje mladih te nošenje sa određenim obavezama koje dolaze s takvim načinom života.

Osnovna značajka ovog programa je financijska pomoć SOS – Dječjeg sela, koje djelomič sudjeluje u plaćanju troškova stanovanja. U slučaju nezaposlenosti, ozbiljnih bolesti ili nedovoljnih financijskih sredstava za podmirenje osnovnih potreba, mladi u okviru SOS – Dječjeg sela imaju pravo na kratkotrajnu financijsku pomoć. Program najčešće traje tri godine.

Ukoliko se mladi odluče na nastavak školovanja, također imaju pravo na financijsku pomoć SOS – Dječjeg sela, ali ih se i potiče na samostalan rad i ostvarivanje prihoda.

5. OBITELJSKI MODEL ZBRINJAVANJA DJECE

„Djeci se pruža mogućnost odrastanja u brižnom i sigurnom obiteljskom okruženju te izgrađivanju trajnih odnosa s drugim ljudima. SOS – majka stvara skladnu obitelj u kojoj djeca uče vrijednosti i zajednički dijele odgovornosti. SOS – majka vodi obitelj u skladu s profesionalnim standardima skrbi o djeci. U svojim nastojanjima da zadovolji dječje potrebe i poštuje prava djeteta, SOS – majka potrebnu pomoć dobiva od direktora Sela i drugih djelatnika.“ (Standardi SOS – Dječjeg sela)

SOS – ov obiteljski model zbrinjavanja djece temelji se na četiri načela SOS – Dječjeg sela, koja definiraju formiranje i zajednički razvoj SOS – Dječjih sela i pripadajućih obitelji. Djeca u SOS – obitelji imaju jednog stabilnog roditelja, svoju SOS – majku, koja poštuje obiteljsku prošlost svakog djeteta i svoj pristup djetetu temelji na njoj. Bez obzira na to žive li u SOS – obitelji, kući za mladež ili samostalno, djeca na svom životnom putu uvijek ostaju povezana sa svojom SOS – obitelji. Upravo je ta stabilna obiteljska veza ono što određuje SOS – ov obiteljski model zbrinjavanja djece.

Mjesto u SOS – Dječjem selu, odnosno SOS – obitelji, dobivaju isključivo djeca kojima je iz različitih razloga potreban novi, siguran dom, u trajnom obiteljskom okruženju. Djeca borave, rastu u SOS – obitelji dok ne steknu dovoljnu zrelost potrebnu za početak samostalnog života. Čak i nakon osamostaljivanja zadržavaju jaku emocionalnu vezu sa svojom SOS – majkom, braćom i sestrom. Na taj način stvaraju krug bliskih ljudi koji će uvijek biti uz njih, pružiti im podršku, dati savjet i pomoć tijekom njihova života.

Svaka nacionalna udruga određuje najvišu dobnu granicu za mlade koji žive u SOS – Dječjem selu ili trebaju financijsku pomoć. Mladi najčešće odlaze nakon 21. rođendana, iako ima slučajeva kada nastavljaju primati financijsku pomoć za nastavak školovanja ili započinjanje vlastitog posla/obrta do 23. rođendana, ili u iznimnim slučajevima, do 26. godine života.

5.1. SOS – majka

Istraživanja su pokazala da dijete za zdrav razvoj mora imati oslonac u barem jednom stabilnom, dugoročnom odnosu. Sve dok je taj uvjet zadovoljen, nema neke značajne razlike u kvaliteti skrbi obiteljskog tipa.

„SOS – majka živi s djecom, pruža im emocionalnu sigurnost te mogućnost da razviju nove i trajne veze unutar njezine obitelji, gdje ljubav može nesmetano rasti. SOS – majka je istovremeno djelatnica stručno osposobljena da vodi brigu o djeci i koja surađuje s drugim djelatnicima Sela kako bi udovoljila svim potrebama djece.“ (Standard SOS – Dječjeg sela)

SOS – majka, živeći svakodnevno s djecom, dijeleći s njima svoj život i osjećaje, predstavlja srž SOS – ovog obiteljskog modela zbrinjavanja djece. Ona je glava obitelji i odgovorna za brigu o svojoj djeci te za njihov razvoj. Vodi djecu ka samostalnosti i neovisnosti, te ih uči korisnim znanjima i usađuje im vještine i vrijednosti za cijeli život. Glavni i najbitniji cilj SOS – majke je stvaranje obiteljskog ugođaja u kojem djeca mogu kvalitetno odrastati u skladu sa svojim potrebama i potencijalima. Prihvaća svako dijete kao jedinstveno i brine za njihove individualne potrebe s poštovanjem i razumijevanjem.

Prilikom nalaženja SOS – majke, provodi se temeljit postupak selekcije kandidatkinja. Kandidatkinje za navedeno zvanje obično imaju između 25 i 40 godina te barem 8 – 10 godina naobrazbe i u životnoj su fazi kada su u mogućnosti preuzeti brigu za djecu i obavezu da odgoje barem jednu generaciju djece u SOS – obitelji. To su obično razvedene i neudane žene, ili udovice, koje nemaju malu djecu koja bi ovisila o njima. Buduće SOS – majke trebale bi osjećati poštovanje prema djeci koja nisu njihova i o kojoj će brinuti i pružati im potreban dom i sigurnost.

Sa svakom potencijalnom SOS – majkom razgovara se nekoliko puta, odnosno barem dvaput, uz pomno praćenje kako bi se utvrdilo ima li osobnost, kvalifikacije i potencijal za ulogu SOS – majke. Proces selekcije provodi direktor Sela uz pomoć glasnogovornice SOS – majki i/ili drugog djelatnika koji već prethodno ima iskustva u selektiranju SOS – majki.

Svaka novozaposlena SOS – majka dobiva detaljne informacije o glavnim etapama u karijeri SOS – majke. Također, prolazi početni program treninga kako bi se stručno osposobila za navedenu ulogu, u trajanju od dvije godine. Tijekom tog stručnog

osposobljavanja nosi naziv SOS – majke pripravnice. Program treninga sastoji se od najmanje tri mjeseca teorijskog dijela treninga o zbrinjavanju djece te dvadeset jednog mjeseca praktičnog treninga uz rad. Nakon toga, svaka SOS – majka sudjeluje u trajnim edukacijama kroz cijelu svoju karijeru.

SOS – majku se nekoliko, čak tri do četiri godine prije odlaska u mirovinu priprema za taj korak. Idealni uvjeti za odlazak SOS – majke u mirovinu bili bi kada bi najmlađe djeteta u obitelji imalo 14 godina za vrijeme njezinog odlaska. Prilikom odlaska u mirovinu, SOS – majka i dalje ostaje u kontaktu i sa Selom ali i sa svojom odraslom djecom iz SOS – obitelji te prisustvuje svim važnim svečanostima i proslavama unutar SOS – Dječjeg sela.

5.1.1. Ključna zaduženja SOS – majke

SOS –majka je stup SOS – obitelji. Direktno je odgovorna za razvoj svakog pojedinog djeteta koje joj je povjereno i zbrinjava ga na najbolji mogući način. Brine o potrebama djece i donosi svakodnevne odluke vezano za njih. Ne radi razlike među djecom, niti ih omalovažava te prihvaća njihovu nacionalnost i vjeroispovijest pružajući im mogućnost da njeguju isto.

Najbitnije za svako dijete, ona stvara osjećaj toplog doma, brižnog i sigurnog mjesta gdje djeca mogu računati na nju, njezinu podršku, ljubav, poštovanje. Stvara SOS – kuću kao mjesto gdje sve odzvanja od smijeha, radosti, zabave, međusobnog poštovanja i uzajamne tolerancije. Podupire individualan djetetov razvoj u skladu sa mogućnostima svakog pojedinog djeteta i njeguje kvalitete potrebne za suživot sa ostalom djecom, kao i za snalaženje u lokalnoj zajednici, izvan Sela.

Uči djecu odgovornom ponašanju, većoj samostalnosti. Poznavajući djecu pojedinačno, na primjeren ih način usmjerava, koristeći svoje roditeljske vještine. Potiče djecu na interakciju sa vršnjacima iz SOS – obitelji i izvan nje te ih priprema i uči kako da postanu aktivni članovi zajednice. SOS – majka poštuje glas i mišljenje 1svakog djeteta te im daje priliku za donošenje nekih odluk koje se tiču njihovog života te ih na taj način uči samostalnosti.

SOS – majka ima dužnosti kao i svaka druga majka. Brine za djecu i obavlja sve kućanske poslove potrebne za vođenje kućanstva. Svaka SOS – majka ima mjesečni budžet koji raspoređuje prema potrebama SOS – obitelji. Također se brine za pravilno održavanje kućnog namještaja i opreme.

Pored svih dužnosti i aktivnosti, svaka SOS – majka ima određeno vrijeme za sebe. Tada uživa u vlastitim interesima te posebnu pažnju posvećuje održavanju svog osobnog, fizičkog, mentalnog, emocionalnog i duhovnog blagostanja.

5.2. SOS – teta

SOS – teta, osoba je koja pomaže SOS – majci u njezinim zadaćama i obavezama, te ih u istima zamjenjuje kada je SOS – majka na dopustu ili tijekom teških radnih razdoblja. Pomažu im u odgoju te u potrebnim kućanskim poslovima.

Jednako kao i SOS – majka, i SOS – teta je neudana i nema male djece koja ovise o njoj. Razlikuju se po tome što, za razliku od SOS – majki koje rade cijelo vrijeme u jednoj obitelji, SOS – tete paralelno rade sa dvije – tri različite SOS – obitelji. Zbog toga trebaju imati fleksibilne radne navike i mogućnost za brzu prilagodbu u različitim kućanstvima i sa različitim djecom. Također su specijalizirane za brigu o djeci i zadovoljenju njihovih potreba i prolaze većinu programa za osposobljavanje koje prolaze i SOS – majke, uz dodatne treninge vezano za privremenu brigu o djeci.

5.2.1. Ključna zaduženja SOS – tete

SOS – teta, osoba je koja aktivno surađuje sa SOS – majkom. Unutar određenog okvira, ta suradnju uključuje razumne zahtjeve SOS – majke, vezano za brigu i potrebe djece iz SOS – obitelji, kao i za kućanstvo. U slučaju bilo kakvog izostanka SOS – majke, u SOS – obitelj dolazi SOS – teta koja ju zamjenjuje u njezinoj ulozi i prilagođava se potrebama svakog pojedinog djeteta.

SOS – teta sudjeluje, odnosno pomaže SOS – majci u aktivnostima koje su vezane za razvoj djece. Brine za razvoj svakog djeteta i sudjeluje u integriranju ciljeva djetetova razvojnog plana u njegove dnevne aktivnosti.

Također je bitna osoba u životu djece, povezana je s njima i poštuje ih te tako utječe na njihov razvoj, osjećaje te im pruža uzor i model ponašanja, daje savjete, podršku, pomaže u svakodnevnim aktivnostima

5.3. Pomoćno osoblje/ stručni djelatnici

Svi ostali djelatnici u Selu imaju sporednu ulogu i pružaju isključivo pomoćne usluge SOS – majci i njejoj SOS – obitelji, nudeći im potrebne stručne savjete i praktičnu pomoć ako to SOS – majka zatraži, imajući u vidu budžet s kojim se raspolaže.

Jedan djelatnik zadužuje se za otkrivanje informacija vezano za prošlost djeteta, kao i njegovu sadašnju situaciju, a stručni suradnik za razvoj djeteta pomaže SOS – majci pri kontaktu i suradnji sa biloškim roditeljima i koordinira moguće zakonske formalnosti.

5.4 Direktor sela

Direktor Sela koordinira profesionalni razvoj SOS – majki te im pruža individualnu podršku potrebnu za ostvarenje njihovih ciljeva i zadataka. Snosi odgovornost za o da mejsto u Selu dobiju isključivo ona djeca kojima je to potrebno i koja zadovoljavaju kriterije za isto.

5.5. Izvršni direktor i predsjedništvo

Predsjedništvo ima ulogu izgradnje čvrstog i trajnog okvira za razvoj zvanja SOS – majke, dok izvršni direktor daje prijedloge vezano za razvoj i prihvaćenost zvanja SOS – majke te uz pomoć predsjedništva promiče to zvanje na razini vlade, obrazovnih institucija i drugim organizacijama iz sustava skrbi o djeci.

Izvršni direktor direktoru Sela osigurava potrebne edukacije i resurse za uspješnu implementaciju obiteljskog modela zbrinjavanja djece.

6. PROCES SMJEŠTAJA DJECE U SOS – DJEČJE SELO

U SOS – Dječje selo smještaju se djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili bez roditelja, kojoj će takva vrsta skrbi najbolje koristiti i ne postoji neki drugi prigodniji smještaj. SOS – Dječje selo surađuje sa mnogim institucijama (službena tijela socijalne skrbi) kako bi se osigurala zakonitost vezana za smještaj djeteta u SOS – Dječje selo.

Svako dijete koje dođe u SOS – Dječje selo je individualno, kao i razlozi dolaska te njegova povijest i podrijetlo. Zato se pokušava djetetu osigurati što bezbolniji dolazak u novu sredinu, novu SOS – obitelj te ga pripremiti za taj događaj na što jasniji i bolji način. Djetetu dolazak u novu sredinu, među nepoznate ljude stvara strah, tjeskobu, nesigurnost i zato se pokušava učiniti sve što je u njihovoj mogućnosti kako bi se takvi osjećaji sveli na najmanju moguću razinu. Također je potrebno i SOS – majku, kao i ostale ukućane (SOS – braću i sestre) pripremiti na dolazak novog člana obitelji.

6.1. Smjernice za prijem djece

1. Proces prijema djeteta vodi komisija za prijem djece

Glavni član komisije je direktor Sela, a osim njega u komisiji su članovi stručnog tima vezano za razvoj djece, glasnogovornica SOS – majki te ako je potrebno dolazi socijalni radnik dajući potrebne stručne savjete vezano za pojedini slučaj. Komisija odlučuje koja bi SOS – obitelj bila najprikladnija za određeno dijete i da li je uopće skrb u SOS – Dječjem selu najbolji način skrbi za dijete.

2. Molbe za prijem pregledavaju se u skladu s jasnim kriterijima za prijem

U SOS – Dječje selu primaju se djeca kojoj je potreban dom u trajnom obiteljskom okruženju. Većinom su to djeca bez roditelja i napuštena djeca bez rodbine koja bi mogla preuzeti skrb o njima, ali postoje i slučajevi u kojima su djeca zakonski oduzeta od bioloških roditelja zbog nemara, loših uvjeta odrastanja itd. Obično se primaju djeca do 10 godina ili starija ako su dio grupe mlađe braće ili sestara.

Ako je moguće, treba provjeriti razvojni status djeteta, što uključuje psihološke testove, liječničke preglede te istraživanje prošlosti djeteta.

Ukoliko se prima dijete bez imena i prezimena, pita se SOS – majku sa kojom će dijete živjeti da li bi željela dati svoje prezime djetetu. Ako odbije razmatraju se druge mogućnosti.

Djeca s blagim fizičkim i/ili mentalnim smetnjama primaju se u SOS – Dječje selo ako se može udovoljiti njihovim potrebama i pravilno poticati njihov razvoj. Djeca sa težim fizičkim i/ili mentalnim smetnjama šalju se u institucije drugačijeg tipa koje će moći udovoljiti njihovim posebnim potrebama.

3. Socijalne službe su partneri u procesu prijema

Kao što je već spomenuto, komisija za prijem djece aktivno surađuje sa socijalnim službama. Oni omogućuju i kontroliraju da cijeli proces prijem djece prođe po zakonskim propisima te da se isti ne krše. Također, kontroliraju da su svi slučajevi dobro i temeljito proučeni te da su djeca smještena, također, prema zakonskim propisima. Za istraživanje obiteljske situacije djece odgovorno je SOS – Dječje selo, ukoliko ne postoji zakonski partner koji je zadužen za isto.

4. Pažljivo se razmatraju okolnosti svakog djeteta

Komisija za prijem istražuje sadašnje i prošlo stanje djeteta te utvrđuje da li je skrb u SOS – Dječjem selu zaista najpogodnija za njega. Mora biti sigurna da ne postoji nijedna druga institucija takvoga tipa koja bi bila bolja opcija za smještaj i skrb o djetetu. Ako dijete ima biloške roditelje, pokušava se pronaći najbolji način kako mu se može pomoći unutar obitelji.

5. Djetetova biološka obitelj prihvaća se kao partner u skrbi za dijete

Ukoliko dijete ima bilošku obitelj, oni se pozivaju na suradnju i upoznaje ih se sa SOS-ovim obiteljskim modelom zbrinjavanja djece i sa SOS – majkom te drugim članovima određene SOS – obitelji. Uključeni su i upoznati sa cijelim procesom prijema djece. Od roditelja se prikupljaju potrebni podaci vezano za djetetovu prošli te ostali korisni podaci.

Nakon prijema djeteta održava se veza sa djetetovom biološkom obitelji.

6. Poman odabir prave SOS – obitelji

Nakon detaljnog istraživanja i prikupljanja podataka o djetetu, donosi se odluka u koju će se SOS – obitelj smjestiti. SOS – obitelj mora zadovoljavati individualne

potrebe djeteta, ali se također gledaju potrebe djece koja već žive u određenoj SOS – obitelji. Svakako je bitno i da karakteristike i način rada SOS – majke odgovara djetetu i obratno.

Dijete se smješta u obitelj tek kad SOS – majka istraži i dozna sve pojedinosti o djetetu, njegovoj prošlosti i trenutnom stanju i razvojnem stupnju. Poduzimaju se mjere potrebne za stvaranje obiteljskog okruženja i obiteljske strukture sa ostalim dječacima i djevojčicama. U obzir se uzimaju kulturne i vjerske specifičnosti svakog pojedinog djeteta u određenoj SOS – obitelji, kako bi obiteljski model bio lakše omogućen.

7. Pripreme za prijem djeteta u SOS – obitelj

SOS – majka razgovorom priprema djecu na dolazak novog člana obitelji. Prije samog prijema i dolaska djeteta u određenu SOS – kuću dijete je posjećuje i upoznaje se sa članovima. Najidealnije bi bilo kada bi dijete došlo u pratnji neke poznate osobe, odnosno osobe iz biloške obitelji, kako mu ne bi bilo previše stresno.

8. Pribavljanje rodnog lista, osobnih dokumenata te podataka o prošlosti djeteta

Uz pribavljanje informacija o prošlosti, poduzimaju se sve mjere da dijete dobije sve formalne dokumente (rodni list, putovnica i drugi osobni dokumenti) te se prikupljaju sve dostupne informacije vezano za njegov životni razvoj, poput školske i zdravstvene dokumentacije. Ukoliko postoji imovina ili nasljedstvo na koje dijete ima pravo, ulaže se napor da to pravo i ostvari.

7. SOS – DRUŠTVENI CENTAR HERMANN GMEINER U SOS – DJEČJEM SELU LEKENIK

SOS –Društveni centar Hermann Gmeiner otvoren je u siječnju 2007.godine, u okviru Dječjeg sela Lekenik. Društveni centar prvenstveno je prostor u kojem se odvija dodatni odgojno – obrazovni program za djecu izvan SOS obitelji.

Cilj njegova djelovanja je pomoć djeci u pronalaženju i otkrivanju vlastitih interesa, razvoju kreativnosti te poticanje socijalnih kompetencija. U radu se primjenjuju suvremene pedagoške metode te sa djecom rade stručnjaci pedagoškog, psihološkog, socijalnog i mnogih drugih profila.

U sami Društveni cenar, osim djece koja borave u SOS – Dječjem selu, uključena su i djeca iz sela Lekenik. Cilj njihova uključivanja je stvaranje prijateljskih odnosa izvan zajednice Sela. Djeca prema svojim sklonostima i interesima biraju aktivnosti, a mnogi od njih prilikom raznih prigoda tijekom godine prezentiraju svoja postignuća.

Također, u Društvenom centru sa djecom se druže roditelji i ostala biološka rodbina koja dolazi djeci u posjet. Tada djeca imaju priliku svojoj biološkoj rodbini s ponosom pokazati svoja postignuća, talente i kvalitete.

Unutar Društvenog centra nalazi se nekoliko kabineta za slobodne aktivnosti i stručni rad s djecom, velika dvorana s pozornicom za nastupe te gledalište u obliku amfiteatra. Dio velike dvorane ograđen je pomičnim pregradama i pretvoren u prostor Male igraonice sa svim potrebnim igračkama, namještajem i malom ostavom. Velika dvorana opremljena je kino projektorom, velikim pomičnim planom za projekciju, mix pultom za upravljanje zvukom, kompjutorima te ugrađenim mikrofonomima i pomičnim zvučnicima. Prostor ima ukupno četiri sanitarna čvora, dječju svlačionicu, prostor iza pozornice za scenske rekvizite i šminku te čajnu kuhinju.

U Društvenom centru osim zabavnih i kreativnih radionica i programa, provode se također i edukativni, psiho – pedagoški i drugi stručni radovi s djecom koje provode stručni suradnici (logoped, edukacijski rehabilitator, vanjski suradnik – učitelj koji pomaže djeci u savladavanju nastavnog programa, većinom matematike te predškolska odgojiteljica – SOS teta).

7.1. Aktivnosti i radionice Društvenog centra

- Malo kazalište bajki i dramska grupa
- Novinarska grupa
- Scenaristička i redateljska grupa (režija i osmišljavanje manjih filmova, predstava)
- Literarna radionica (većinom je to individualni rad ili rad u manjim grupama)
- Parlaonica (vedra i duhovita rasprava o određenoj temi)
- Likovna radionica (periodično se obrađuju određene teme s obzirom na godišnje doba, ukrašavanje prostora, izrađuju se plakati za školu ili u okviru edukacija)
- Glazbena radionica – rock band
- Glazbena radionica – satovi violine (nastupi u drugim mjestima s članovima glazbenih škola, gostovanje umjetnika)
- Hobby art radionica (izrada raznih predmeta od keramike, rad sa svilom, papirom i dr.)
- Računalna radionica (uključuje i edukaciju iz kompjutorske pismenosti)
- Šahovska škola
- Eko patrola (obilježavanje bitnih datuma povezanih sa ekologijom, razvijanje ekološke svijesti kod djece)
- Fotografska grupa

7.2. Povremene/periodične aktivnosti

- Kino projekcije
- Karaoke
- Kazališna gostovanja
- Jezične radionice
- Radionice s djecom iz škola, vrtića, ustanova
- Plesne radionice
- Edukacije, stručni skupovi
- Manifestacije

7.3. Manifestacije

- Dječji maskenbal (izbor najljepših maski, glazba i ples)
- Dočekajmo rode (kako i sam naziv govori, svrha manifestacije je dočekati rode koje dolaze iz toplih krajeva i na taj način obilježiti početak proljeća)
- Kukuruzijada (svrha je ispraćaj djece u SOS Zajednice mladih uz prigodni program, poklone)
- Obilježavanje rođendna SOS – Dječjeg sela
- Milenijsko čitanje bajki (organizira se već 8 godina, cilj je razvoj kulture čitanja kod djece)
- Proslava sv.Nikole
- Božićni domjenak

8. ZAKLJUČAK

S obzirom na to da je za svaku osobu na svijetu djetinjstvo presudna dob, kada se izgrađuje karakter, stavovi, mišljenja, vrlo je važno da sva djeca na svijetu imaju mogućnost takvog zdravog odrastanja. Ali, još uvijek postoje ona djeca kojoj su ta prava uskraćena, koja su zanemarivana, zlostavljana, napuštena. SOS – Dječja sela, svojom organizacijom, načelima i standardima, najbolji su oblik skrbi za takvu djecu.

Međutim, dolazak djeteta u novu sredinu, među nove i nepoznate ljude, za dijete može biti jako stresan i bolan događaj te svakom djetetu treba vremena da se prilagodi novoj sredini. Organizacija SOS – Dječjeg sela poduzima sve mjere kako bi taj proces prošao što bezbolnije za dijete. Prije samog dolaska u SOS obitelj upoznaje se sa budućim ukućanima, budućim domom te ga se na taj način postupno priprema na sami događaj. Za dijete je to iznimno važno, jer u protivnom kod djeteta se mogu izazvati razne emocionalne te psihološke teškoće, koje su na neki način prisutne u manjoj mjeri samim odvajanjem od biološke obitelji.

Svako dijete u ovoj „velikoj obitelji“ dobiva ono za što je bilo uskraćeno, a to je ljubav, pažnja, topao dom, obitelj koja brine za njega i njegove potrebe. Dakako, nije lako i bezazleno novu okolinu prihvatiti i nazivati obitelji, ali cijela organizacija Sela radi na tome da se djeci što više približi obiteljsko okruženje. U tom procesu veliku, možda čak i najveću, ulogu ima SOS – majka koja sve svoje napore, ljubav, suosjećanje ulaže za dobrobit djece. Ona je osoba koja stvara osjećaj doma, odgaja djecu, uči ih obavljanju različitih djelatnosti kako bi jednog dana djeca bila spremna na samostalni život i izrasla u osobu koja se snalazi u svijetu.

Možemo zaključiti da je dobrobit djece u SOS – Dječjem selu na prvom mjestu te da se čini sve kako bi ona imala pravilan razvoj dostojan svakog djeteta, kako bi razvijala svoje potencijale i vještine sukladno svojim željama i sposobnostima. Različite aktivnosti i radionice potiču na razvoj kreativnosti, koncentracije, pažnje, učenja ali i na razvoj samopouzdanja, samosvijesti što je vrlo bitno kod djece koja su puno toga doživjela.

Bez obzira na prošlost djece, u Selu vlada pozitivna atmosfera, smijeh, igra, obiteljsko okruženje puno ljubavi, suosjećanja koji su vrlo bitni faktori za zdrav razvoj djeteta.

LITERATURA

1. Brajša – Žganec, A., (2003). *Dijete i obitelj*. Jastrebarsko: Naklada Slap
2. Brošura - *Tko smo mi*. Zagreb: SOS Dječje selo Hrvatska
3. Brošura - *U sigurnim rukama – uloga SOS – mame*. Zagreb: SOS Dječje selo Hrvatska
4. Greenspan, I. Stanley (2003.). *Sigurno dijete*, Lekenik: Ostvarenje d.o.o.
5. Juul, J. (2006). *Vaše kompetentno dijete*, Zagreb: Naklada Pelago
6. Juul, J. (2008). *Život u obitelji*, Zagreb: Naklada Pelago
7. Konvencija o pravima djeteta, (2001). Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
8. Konvencija o pravima djeteta na adresi: <http://www.dijete.hr/websites/dijete.hr/index.php/hr/component/content/article/107.html> (24.11.2016.)
9. Maleš, D., Stričević, I. (1991). *Druženje djece i odraslih*. Zagreb: Školska knjiga
10. Plan i program rada Društvenog centra Hermann Gmeiner (2016.). Lekenik: SOS – Dječje selo Lekenik
11. Priručnik organizacije SOS – Dječjeg sela (2003). Zagreb: SOS Dječje selo Hrvatska
12. SOS – Dječje selo Lekenik na adresi: <http://sos-dsh.hr> (22.11.2016.)
13. Životopis Hermanna Gmeinera na adresi: <http://www.sos-childrensvillages.org/who-we-are/about-sos/history/cv-hermanngmeiner> (22.11.2016)
14. <http://www.sos-kinderdoerfer.de/informationen/menschen/hermann-gmeiner/bildergalerie>
15. <http://www.poslovni-savjetnik.com/aktualno/misli-zeleno-za-sos-djecije-selo-lekenik>
16. <http://www.sos-kinderdoerfer.de/informationen/menschen/hermann-gmeiner/bildergalerie>

Kratka biografska bilješka

Ivana Šandor rođena je 12.12.1992. godine, od oca Josipa i majke Gordane. Živi u Kravarskom, pored Velike Gorice, gdje je i završila osnovnu školu „Slavka Kolara“. Svoje školovanje nastavila je u Ekonomskoj školi u Velikoj Gorici, za zanimanje ekonomist. Međutim, oduvijek je voljela druženje s djecom te je zbog toga upisala Učiteljski fakultet, smjer Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, u Petrinji. U budućnosti sebe vidi kao uspješnu odgojiteljicu koja teži za stručnim usavršavanjem i napretkom.